

TROŠKOVI PARNIČNOG POSTUPKA

VUKOVIĆ & PARTNERS
Advokatska kancelarija - Law firm

Troškovi parničnog postupka

I. Uvod

Parnični postupak, kao i svaki drugi postupak, ima za posledicu generisanje troškova koje stranka u postupku snosi. Svaku stranku (bez obzira da li je tužilac ili tuženi) zanima koliki su očekivani troškovi kako bi naspram te informacije, uz ostale faktore, procenila da li je celishodno da započne ili nastavi spor.

Imajući u vidu prethodno navedeno, nesporno je da su troškovi jedan od činilaca koji mogu da odvrate od zaštite prava, naročito onda kada je vrednost spora relativno mala (npr. potrošački spor koji se tiče fena za kosu koji košta 5.000,00 RSD), a očekivani troškovi veliki u odnosu na vrednost spora (npr. očekivani troškovi 50.000,00 RSD). Prema tome, čak i kada je zaista opravdano upustiti se u spor (npr. nesporno je da je fen prestao da radi sam od sebe posle svega dva korišćenja, a u prodavnici je odbijena reklamacija), mnogi se ipak neće obratiti sudu radi zaštite prava upravo zbog visokih troškova koje spor sa sobom nosi, odnosno mnogi neće biti spremni da rizikuju 50.000,00 RSD troškova da bi ostvarili pravo na 5.000,00 RSD kolika je cena koštanja fena.

Upravo zbog toga što su troškovi ograničavajući faktor u zaštiti prava, važno je imati u vidu osnovna pravila koja se tiče troškova postupka koja će biti obrazložena u nastavku teksta, a kako bi predviđanje troškova bilo što preciznije, kako bi troškovi postupka bili što manji ili kako bi se eventualno stranka oslobodila od plaćanja troškova.

II. Pojam parničnih troškova

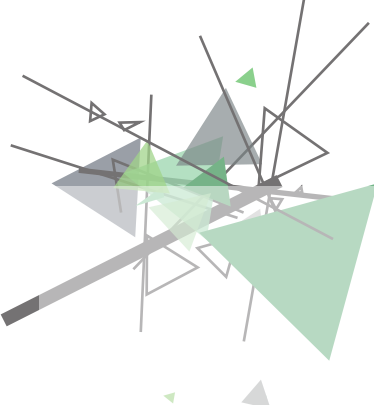
Odmah na početku neophodno je istaći da su parnični troškovi svi izdaci učinjeni u toku ili povodom postupka (sudske takse, troškovi i nagrada advokata, troškovi veštačenja, troškovi izvođenja drugih dokaza).

III. Svako prethodno snosi svoje troškove do eventualnog prevaljivanja troškova na suprotnu stranku

Pravilo je da u toku postupka, svaka stranka prethodno sama snosi svoje troškove. To praktično znači da i tužilac i tuženi u toku postupka sami snose:

- svoje troškove sudskih taksi, odnosno snose sudske takse koje im sud naloži da plate u skladu za zakonom (npr. tužila će snositi taksu na tužbu, tuženi će snositi taksu na protivtužbu);
- troškove i nagrade svog advokata;
- troškove veštačenja ili troškove izvođenja drugog dokaza ako su to predložili (npr. ako je tužilac predložio veštačenje, on će i da plati troškovi veštačenja).

Međutim, moguće je po okončanju postupka da se ti troškovi prevale na suprotnu stranu na osnovu podnetog zahteva sudu u zavisnosti od uspeha u sporu uz određena dopunska pravila.

I. Prevaljivanje troškova na suprotnu stranu

Iako u toku postupka svaka stranka snosi svoje troškove, ima zakonsku mogućnost da sve ili deo tih troškova prevale na suprotnu stranu ako spor dobije u celosti ili delimično, a što će biti objašnjeno u nastavku. Prevaljivanje troškova na drugu stranu, praktično znači da sud obaveže stranku da drugoj stranki nadoknadi sve ili deo troškova.

II. Zahtev za dosuđenje troškova

i. Sadržina zahteva

Prvi preduslov da bi sud uopšte mogao da troškove prevale na drugu stranku jeste da se sudu dostavi zahtev za dosuđenje troškove u kojem mora da se naznači tačno vrsta i iznos troškova.

Npr. 40.000,00 RSD na ime plaćenih troškova veštačenja.

ii. Rok za podnošenje zahteva

Zahtev se podnosi sudu do okončanja rasprave.

Ako sud donese odluku bez raspravljanja, u tom slučaju se zahtev podnosi već u samom podnesku kojim se traži odluka suda.

U slučaju povlačenja tužbe ili pravnog leka van ročišta, ili ako se odluka donosi van ročišta, zahtev se podnosi u roku od 8 dana od dana obaveštenja o povlačenju tužbe, odnosno od dana dostavljanja odluke koja je doneta van ročišta

I. Dosuđenje troškova u zavisnosti od uspeha u sporu – osnovno pravilo

Po okončanju spora, u zavisnosti od ishoda spora, na osnovu podnetog zahteva stranaka, sud odlučuje o troškovima postupka i moguće su sledeće opcije:

- i. Svaka stranka snosi svoje troškove.** U tom slučaju neće doći do prevaljivanja troškova na drugu stranu, odnosno ono što je stranka snosila od troškova u toku postupka neće joj nadoknaditi suprotna strana, ali neće imati ni dodatnih troškova – odnosno neće se prevaliti na nju i troškovi druge strane. To će biti slučaj onda kad je su obe strane delimično uspele u sporu uz neznatnu razliku u uspehu;

Npr. Tužilac i tuženi su uspele u parnici u pogledu 50% svog zahteva. Hipotetički, tužilac je u sporu tražio da mu tuženi isplati 1.000,00 RSD, tuženi je osporavao dug od 1.000,00 RSD. Sud je tužiocu dosudio 500,00 RSD (što znači da je tužilac uspeo u sporu 50% u odnosu na 1.000,00 RSD koliko je tražio da mu se isplati), i odbio je isplatu ostatka duga u iznosu od 500,00 RSD (što znači da je tuženi uspeo u sporu za 50% u odnosu na 1.000,00 RSD koliko je osporavao). S obzirom na to, svaka strana će snositi svoje troškove.

- ii. Sve troškove snosi jedna stranka koja je u celosti izgubila parnicu ili ako je dobila parnicu samo u neznatnom delu.**

Npr. Ako tužilac koji je tražio da mu tuženi isplati dugu iznosu od 1.000,00 RSD, ako mu sud dosudi celokupan iznos od 1.000,00 RSD, tuženi je u celosti izgubio parnicu ili ako mu sud dosudi 999,00 RSD, a odbije 1,00 RSD, tuženi je uspeo u parnici u neznatnom delu (samo za 1,00 RSD), te će u oba slučaja tuženi u celosti da snosi troškove postupka.

- iii. Dosuđenje troškova i jednoj i drugoj strani u zavisnosti od uspeha u sporu.**

Npr. Troškovi tužioca i tuženog su po 1.000,00 RSD. Tužilac je uspeo u sporu 30%, što znači da je tuženi za isto toliko izgubio (uspeh jedne strane znači isti toliki neuspeh druge strane i obrnuto). Takođe, tuženi je uspeo u sporu za 70%, što znači da je tužilac za toliko izgubio. Prema tome, sud će da dosudi tužiocu troškove u iznosu od 300,00 RSD (30% od 1.000,00 RSD koliki su njegovi troškovi), a tuženom će da dosudi troškove u iznosu od 700,00 RSD (70% od 1.000,00 RSD). Prema tome, tužilac treba da plati 700,00 RSD tuženom, a tuženi treba da plati tužiocu 300,00 RSD. Nakon toga, sud će navedene iznose da prebije tako da će samo tužilac tuženom da isplati razliku od 400,00 RSD.

I. Korekcija osnovnog pravila

Pored osnovnog pravila da se troškovi dosuđuju u zavisnosti od uspeha u sporu, postoji i niz dopunskih pravila kojima se to pravilo koriguje.

i. Nužni troškovi

Stranka ima pravo da joj sud prizna samo troškove koji su bili nužni za vođenje parnice. Koji troškovi nisu nužni za vođenje parnice i koje sud neće priznati, zavisi od procene suda.

Npr. Sud će uglavnom, pozivanjem na ovo pravilo, odbiti iznos na ime sastava urgencije.

Može se postaviti pitanje opravdanosti ovakvog stava suda jer, možda urgencije nisu nužne za uspeh u sporu, ali za suđenje u razumnom roku sigurno jesu.

ii. Troškovi prouzrokovani krivicom jedne stranke ili slučajem koji se dogodio jednoj stranki

Takođe, sud će da odbije da prevale na drugu stranu i one troškove koje je stranka svojom krivicom prouzrokovala ili koji su prouzrokovani slučajem koji se toj strani desio, bez obzira na uspeh u sporu.

Npr. Ukoliko jedna stranka propusti da blagovremeno dostavi dokumentaciju za veštačenje te se zbog toga ročište odlaže, rizikuje da snosi troškove odlaganja ročišta.

iii. Ne davanje povoda za tužbu uz priznanje tužbenog zahteva

Isto tako, ukoliko tuženi nije dao povod za tužbu i priznao je tužbeni zahtev pre nego što se upustio u raspravljanje, tužilac je u obavezi da tuženom nadoknadi troškove.

Npr. Tuženi je bio spreman da dobrovoljno isplati ceo dug i o tome je obavestio tužioca, ali tužilac je ipak podneo tužbu nakon čega je tuženi u celosti priznao dug. Zbog toga, tužilac je u obavezi da tuženom nadoknadi troškove.

iv. Povlačenje tužbe

Ako tužilac povuče tužbu, u obavezi je da tuženom nadoknadi troškove postupka. Izuzetak je jedino ako je tužba povučena odmah nakon što je tuženi ispunio tužbeni zahtev.

v. Povlačenje pravnog leka

U slučaju povlačenja pravnog leka, stranka je dužna da nadoknadi troškove postupka drugoj strani, a koji troškovi su nastali povodom pravnog leka, bez izuzetka.

Npr. Tužilac je povukao žalbu, dužan je da tuženom nadoknadi troškove na ime sastava odgovora na žalbu.

I. Poravnanje

U toku celog postupka, stranke imaju mogućnost da okončaju spor zaključenjem sudskog poravnanja što ima posledice u pogledu visine troškova ali i u pogledu toga ko će troškove snositi.

a. Visina troškova

Poravnanje znači i manje troškove postupka, a koliko će biti manji zavisi od momenta kada se poravnanje zaključi (što se ranije zaključi, troškovi će biti manji). Ukoliko se poravnanje zaključi već na prvom ročištu, sudska taksa se ne plaća, i sprečiće se nastanak svih troškova i nagrada advokata, troškova veštačenja i izvođenja drugih dokaza. Ukoliko se poravnanje zaključi kasnije, plaća se samo polovina sudske takse, dok izbegavanje ostalih troškova zavisi od faze u kojoj je postupak.

b. Prevaljivanje troškova

Što se tiče prevaljivanja troškova, u slučaju zaključenja poravnanja svaka strana snosi svoje troškove što znači da do prevaljivanja ne dolazi ukoliko stranke nisu drugačije ugovorile. Međutim, stranke imaju mogućnost da se samim poravnanjem sporazumeju drugačije u pogledu troškova (npr. mogu da predvide da se sve troškove snosi jedna strana).

II. Oslobođenje od plaćanja troškova

Pored opisanog načina snošenja i prevaljivanja troškova na drugu stranu, svaka stranka ima mogućnost da bude oslobođena od troškova postupka ukoliko su za to ispunjeni zakonski uslovi, a što će detaljnije biti obrazloženo u nekom od narednih tekstova.

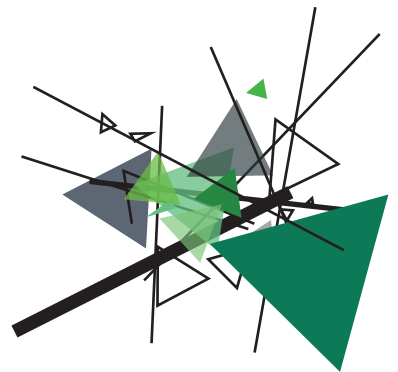
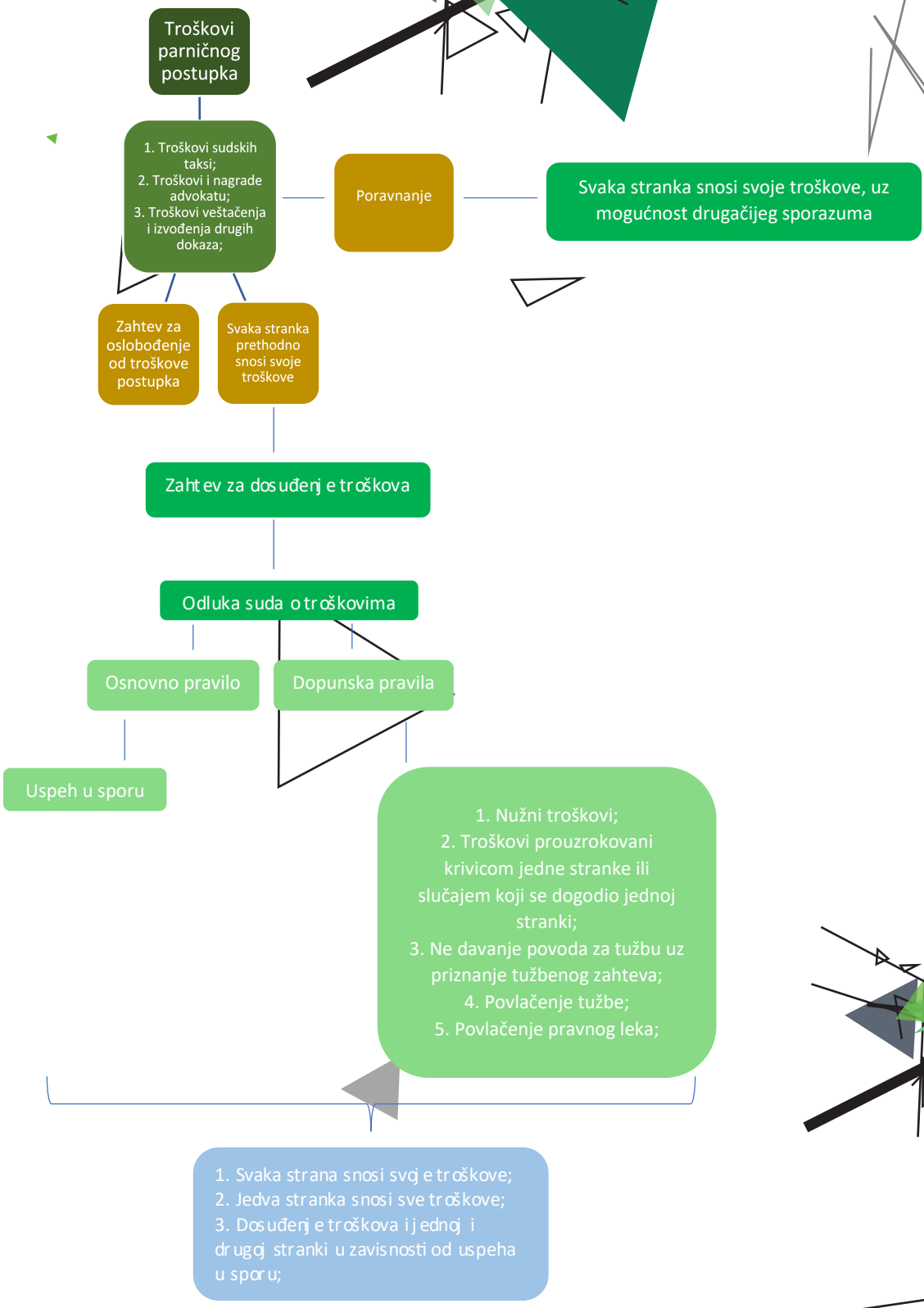
III. Zaključak

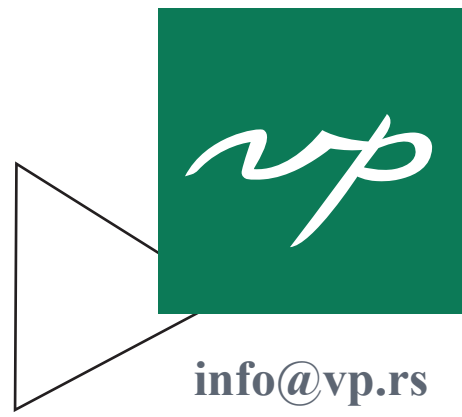
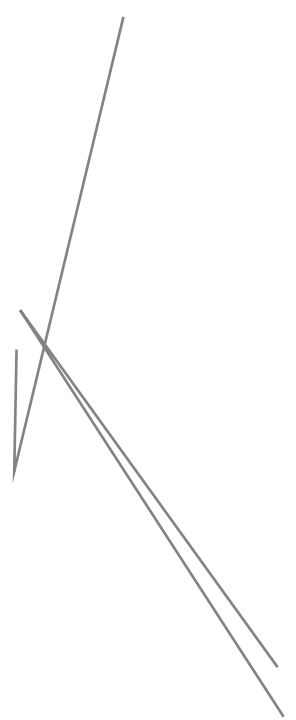
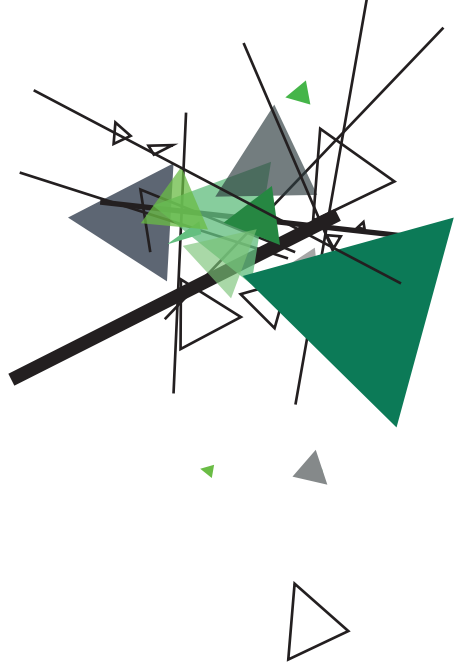
Imajući u vidu sve prethodno navedeno, očigledan je značaj poznavanja pravila koja se odnose na troškove postupka u cilju donošenja ispravne odluke o isplativosti parničnjenja kao i radi ostvarivanja prava na eventualno umanjenje ili oslobođenje od troškova.

Za svaku stranku je naročito značajno da ima u vidu:

- koliki su očekivani troškovi postupka;
- ali i kada troškovi dospevaju za naplatu.

Stranka nema obavezu da sve svoje troškove postupka isplati odjednom, već ih plaća sukcesivno. To praktično znači da se plaćanje troškova odvija paralelno sa radnjama/događajima u postupku koji generišu troškove (npr. stranka prvo plaća advokatu nagradu za sastav tužbe kad je ona podneta, taksu na tužbu i troškove eventualnog veštačenja kad sud naloži njihovo plaćanje itd.) Pravilna anticipacija iznosa i momenta nastanka troškova postupka, u narednom periodu postaće

info@vp.rs

www.vp.rs

